

ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ НАПРЯМ

ЗМІСТ

1.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнського екологічного конкурсу «Мала річка моєї батьківщини»	2
2.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «Ліси для нащадків»	5
3.	Рекомендації щодо проведення обласного етапу Всеукраїнського еколого-натуралістичного походу «Біощит»	7
4.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «Птах року»	10
5.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-огляду внутрішнього озеленення приміщень навчальних закладів «Галерея кімнатних рослин»	14
6.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу школярів та учнівської молоді «Вчимося заповідувати»	15
7.	Умови проведення трудової акції «Плекаємо сад»	18
8.	Умови проведення трудової акції «Дослідницький марафон»	19
9.	Умови проведення трудової акції «Юннатівський зеленбуд»	20
10.	Умови проведення трудової акції «Парад квітів біля школи»	22
11.	Умови проведення трудової акції «Кролик»	23
12.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «День юного натураліста в Україні»	24
13.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу навчально-дослідних земельних ділянок	25
14.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «Годівничка»	27
15.	Умови проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка «Зоологічна галерея»	28
16.	Умови проведення Всеукраїнської акції «День зустрічі птахів»	29
17.	Положення про проведення обласного експедиційно-польового збору команд юних екологів	31
18.	Умови проведення обласного фестивалю проєктів ландшафтного дизайну «Квіти моєї родини»	33
19.	Умови проведення заочного Всеукраїнського конкурсу робіт юних фотоаматорів «Моя країна - Україна!»	36
20.	Умови проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток»	38

Примітка. Теми Всеукраїнського конкурсу учнівських колективів екологічної просвіти, Всеукраїнського юнацького фестивалю «В об'єктиві натураліста» буде повідомлено додатково.

УМОВИ

проведення обласного етапу Всеукраїнського екологічного конкурсу «Мала річка моєї батьківщини»

В Україні є 73000 річок, 40000 озер, 1100 водосховищ, 400000 ставків – 1 мільйон 100 тисяч га прісних водойм. Водночас в Європі Україну вважають маловодною країною, оскільки більшість наших водних ресурсів не придатні до водозабору питної води через свою забрудненість. За останні 25 років з карти України зникло понад 10000 малих річок. Для того щоб зрозуміти всю гостроту проблеми, що сьогодні коїться з нашими водоймами, необхідно усвідомити, що все в природі взаємопов'язано, і з усією відповідальністю ставитись до стратегічного ресурсу країни – води.

Організаторами Конкурсу є Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України та Асоціація рибалок України.

Всеукраїнський екологічний конкурс «Мала річка моєї батьківщини» є щорічним відкритим природоохоронним заходом, який започатковано з січня 2019 року.

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Конкурс проводиться з метою поглиблення та підвищення якості знань учнів закладів загальної середньої освіти та вихованців закладів позашкільної освіти про навколишнє природне середовище, природні ресурси України і зокрема водні багатства України, розвитку вмінь досліджувати, описувати та аналізувати отримані дані про малі річки своєї місцевості; залучення дітей до природоохоронної діяльності та виховання дбайливого ставлення до природи рідного краю, пропаганди ідей сталого розвитку.

Основні завдання Конкурсу:

- підвищити рівень знань про природні ресурси України, зокрема її водні багатства та необхідність раціонального природокористування;
- ознайомити дітей та учнівську молодь з малими річками, які протікають на території України;
- вивчити і дослідити стан місцевих річок та водойм, описати їх, виготовити фотографії, які відображають природне середовище річки;
- підвищити рівень обізнаності молоді про наявні екологічні проблеми річки;
- розвивати у дітей пізнавальні інтереси і спостережливість, прагнення пізнати та оберігати красу та багатство природи рідного краю;
- формувати екологічну культуру особистості, шанобливо ставитися до давніх народних традицій ощадливого використання природних ресурсів.

УЧАСНИКИ КОНКУРСУ

До участі в Конкурсі запрошується школярі 7-11 класів закладів загальної середньої освіти та вихованці закладів позашкільної освіти

відповідного віку. На Конкурс приймаються роботи, виконані однією особою або групою осіб.

Відповідно до умов визначені наступні вікові категорії учасників:

- учні 7-9 класів і вихованці закладів позашкільної освіти відповідного віку;

- учні 10-11 класів і вихованці закладів позашкільної освіти відповідного віку.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ

Керівництво підготовкою та проведенням Конкурсу покладається на Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Поширення інформації про Конкурс в регіонах покладається на обласні еколого-натуралістичні центри.

Визначальним для досліджень є басейновий підхід. Усі малі річки України мають приналежність до басейнів головних водних артерій країни та поділені територіально на області:

- річки басейну р. Дніпро: середньої течії Дніпра (Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська, Чернігівська, Сумська області; північні райони Львівської, Тернопільської, Хмельницької, Вінницької областей; Черкаська, Полтавська, Харківська області) та нижньої течії Дніпра (Кіровоградська, Дніпропетровська, Запорізька, Херсонська, Миколаївська області);

- річки басейнів р. Вісли (Львівська, Волинська області); - річки басейну р. Дністер (Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Одеська, Чернівецька області);

- річки басейну р. Дунай (Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька, Одеська області); - річки басейнів р. Дон (Харківська, Луганська, Донецька області);

- річки басейну р. Південний Буг (Хмельницька, Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Одеська, Миколаївська області);

- малі річки, які впадають безпосередньо до Чорного та Азовського морів (Донецька, Запорізька, Одеська, Миколаївська області).

Матеріали про участь у Конкурсі в паперовому та електронному вигляді надсилаються до 1 вересня 2022 року на адресу: Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007; електронна адреса: unnat_ospo@ukr.net, тема листа Конкурс «Мала річка моєї батьківщини».

Матеріали про участь у Конкурсі мають містити:

- короткий, але точний опис (розповідь) про місцевість, де тече річка (населені пункти, рельєф, корисні копалини, рослинні угруповання, до якого водного басейну річка належить тощо).

- характеристика річки, у якій необхідно навести про неї такі відомості: *гідрологічні та морфологічні параметри* – місце витoku, ширина, глибина; характер течії; характеристика долини (широка чи вузька); характеристики заплави (заболочена чи суходільна); наявність стариць, озер, ставків, джерел (їхні назви); який берег крутіший: правий чи лівий; навесні, влітку та восени

провести спостереження чи розливається річка чи ні, взимку дослідити наявність льодового покриву, його термін; *гідрохімічні характеристики*: прозорість води; рН води; температура води в момент дослідження; *гідробіологічні характеристики*: мешканці товщі води (планктон); мешканці дна річки (бентос); найбільш поширені вищі водні рослини; наявність риби (вказати види); найбільш поширені інші представники фауни (ракоподібні, молюски, земноводні, плазуни, птахи, ссавці); інвазійні види водної фауни та флори.

- пошуково-краєзнавча робота: пошук прислів'їв, приказок, народних переказів і висловів про річки; легенд, народних переказів щодо походження назви місцевої річки та її приток, струмків;

- оцінка значення річки в господарській діяльності людини;

- оцінка впливу господарської діяльності людини на екологічний стан річки, її охорона від забруднення, засмічування, замулення.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБІТ

Роботи подаються українською мовою в друкованому вигляді та на електронних носіях. Обсяг роботи не повинен перевищувати 10 сторінок друкованого тексту разом з додатками, шрифт – Times New Roman, 14 кегль, інтервал – 1,5; відступи зверху й знизу – 2 см, лівий – 3 см, правий – 1 см; формат – Microsoft Word; до роботи можуть бути додані кольорові фотографії розміром А4, які відображають пейзажі річок, їхнє природне середовище, результати досліджень тощо; електронна версія фотографій: tiff, jpeg, роздільність 300-600 dpi.

Титульна сторінка повинна містити назву регіону, тему проведеної дослідницько-пошукової роботи, до якого басейну належить річка; а також прізвище та ім'я автора (-ів), клас, назву закладу освіти (повністю) та прізвище, ім'я, по-батькові керівника (повністю).

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

Оцінювання конкурсних робіт учасників проводиться компетентним журі, до складу якого входять працівники освіти, фахівці з гідробіології та гідрології, іхтіології, представники громадськості.

Критерії оцінювання конкурсних матеріалів:

- відповідність змісту роботи заданій темі та повнота розкриття теми – до 10 балів;

- актуальність, науковість та елемент творчості – до 20 балів;

- рівень складності і самостійності досліджень з урахуванням віку автора або авторів – до 15 балів;

- грамотність, якість оформлення – до 5 балів;

Максимальна кількість балів – 50.

Роботи, які виконані з недотриманням вимог, не розглядатимуться. Конкурсні роботи не рецензуються і не повертаються.

Переможці та призери Конкурсу нагороджуються грамотами від Національного еколого-натуралістичного центру та пам'ятними призами «Хвиля життя від Олександра Чистякова» – Голови Асоціації рибалок України.

Підсумки Конкурсу будуть висвітлені у засобах масової інформації, в науково-художньому журналі «Паросток», у соціальних мережах на відповідних сторінках організаторів Конкурсу.

ФІНАНСУВАННЯ

Проведення Конкурсу здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, незаборонених чинним законодавством.

УМОВИ

проведення обласного етапу Всеукраїнської акції школярів та учнівської молоді «Ліси для нащадків»

Обласний етап всеукраїнської акції школярів та учнівської молоді «Ліси для нащадків» проводиться Національним еколого - натуралістичним центром учнівської молоді Міністерства освіти і науки України, Державним агентством лісових ресурсів України, комунальним закладом Сумської обласної ради – обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

Акція проводиться щорічно в період осінніх і весняних лісокультурних робіт за участю учнівської молоді, членів учнівських лісництв.

МЕТА І ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Мета акції:

- виховання господаря, здатного працювати в умовах ринкової економіки;
- формування творчої працелюбної особистості, економічної і екологічної культури учнів;
- привернення уваги органів влади, громадськості до закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

Завдання акції:

- розвиток екологічної свідомості особистості;
- оволодіння сучасними технологіями вирощування лісових культур, садивного матеріалу;
- створення нових лісів, лісових смуг, лісопарків, скверів та інших об'єктів зеленого будівництва;
- ознайомлення з сучасними формами господарської діяльності;
- залучення до дослідницької діяльності з лісівництва;
- об'єднання зусиль лісогосподарських підприємств, наукових і освітніх закладів з метою створення умов для допрофесійної підготовки учнів у галузі лісівництва;
- закладання лісорозсадників, шкілок у лісництвах, закладах загальної середньої та позашкільної освіти, на присадибних ділянках.

РОЗДІЛИ АКЦІЇ

1. «Насіння - сіянець – шкілка» - передбачає збір і висівання насіння лісових дерев і чагарників, закладання лісорозсадників та шкілок.

2. «Зелене живцювання» - включає в себе різноманітні способи вегетативного розмноження лісових культур сучасними районованими породами.

3. «Висаджуємо ліс» - основний розділ акції, в якому проводяться агротехнічні заходи з підготовки ґрунту та висаджування саджанців і сіянців.

4. «Ліси для нащадків» - підсумковий розділ, який включає облік посадженого та аналіз навчально-виховної діяльності учнівської молоді в акції.

В залежності від місцевих умов учасники акції можуть пропонувати свої розділи.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в акції запрошуються учнівські колективи, учнівські лісництва закладів загальної середньої та позашкільної освіти, гуртки юних лісівників, ланки юних лісівників, клуби, родинні колективи.

КЕРІВНИЦТВО АКЦІЄЮ

Керівництво акцією на місцях здійснюють оргкомітети, створені у об'єднаних територіальних громадах за участю закладів позашкільної освіти, лісогосподарських підприємств, наукових установ, громадськості.

На обласні оргкомітети покладається відповідальність за підбиття підсумків.

Оргкомітети у об'єднаних територіальних громадах надсилають підсумки акції до 10 вересня 2022 року на адресу: Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ АКЦІЇ

Роботи учасників оцінюються за 100-бальною шкалою відповідно до наступних критеріїв:

- відповідність організації роботи учнівської молоді на навчально-дослідній земельній ділянці, шкільці, лісорозсаднику, в лісі Положенню про учнівське лісництво, затвердженому від 27.03.2015 р. № 339/26784 – до 20 балів;
- науково-методична досконалість представлених матеріалів дослідницького спрямування – до 20 балів;
- відповідність умовам організації і проведення профільної роботи – до 20 балів;
- можливість впровадження дослідів у практику лісового господарства – до 20 балів;
- обізнаність і володіння сучасними технологіями вирощування лісових культур – до 20 балів;

Переможці та призери Акції за кожною номінацією визначаються членами журі за загальним підрахунком балів: переможцем є учасник, який за підсумками Акції набрав понад 90 балів; призерами є учасники, які за підсумками Акції набрали відповідно: II місце – понад 80 балів і III місце – понад 70 балів.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ АКЦІЇ

За рішенням журі оргкомітет визначає переможців та призерів Акції. Переможці Акції нагороджуються грамотами за зайняте I місце. Призери Акції нагороджуються грамотами за зайняті II, III місця. Учасники Акції отримують грамоти учасника.

За членами журі, спонсорами закріплюється право надавати спеціальні призи та подарунки переможців.

ФІНАНСУВАННЯ АКЦІЇ

Фінансові витрати на проведення акції здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо проведення обласного етапу Всеукраїнського еколого-натуралістичного походу «Біоцит»

Комплексна програма з охорони та практичного використання корисних комах – еколого-натуралістичний похід “Біоцит” – реалізується шляхом залучення учнівської молоді до роботи з дослідження та впровадження в практику роботи біологічних методів захисту лісу, саду та сільськогосподарських культур від шкідників.

Відповідно до мети завданнями програми є:

- поширення знань з біології корисних безхребетних, їх ролі в екосистемах, методах охорони та раціонального використання;
- пропаганда ролі безхребетних у регуляції чисельності шкідливих комах, запиленні рослин, ґрунтоутворювальному процесі тощо;
- збирання та систематизація даних про господарства, які запроваджують біологічні методи захисту рослин; популяризація передового досвіду з зазначеної тематики;
- залучення дітей та учнівської молоді до розроблення біологічних методів захисту рослин, охорони корисних видів безхребетних, створення сприятливих умов для їх існування.

У рамках походу “Біоцит” проводяться такі операції:

1.Операція “Мурашка”.

Мета операції - сприяння більш широкому застосуванню біологічних методів захисту лісу та підвищення його продуктивності шляхом охорони рудої лісової мурашки.

2.Операція “Реміза”.

Мета - підвищення стійкості лісових насаджень шляхом комплексних біологічних лісозахисних заходів.

3.Операція “Джміль”.

Мета - ефективне використання диких комах-запилювачів для підвищення врожайності сільськогосподарських культур.

4.Операція “Махаон”.

Мета - охорона рідкісних видів безхребетних.

Запропоновані рекомендації базуються на останніх досягненнях науки в галузі вивчення корисних комах.

УЧАСНИКИ ПОХОДУ

У поході беруть участь здобувачі освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

УМОВИ ПОХОДУ

Основні показники звітності за наслідками роботи в межах походу.

Пропагандистська робота щодо корисної ролі безхребетних у природі та господарській діяльності людини, формування дбайливого ставлення до корисних комах, їх охорони: кількість проведених бесід, лекцій, тематичних вечорів; виготовлених і розповсюджених плакатів, листівок, буклетів; виступів у пресі, на радіо, телебаченні; проведених семінарів; виставок; підготовлених і виданих методичних матеріалів (оригінали рекламних і методичних матеріалів мають додаватися).

Кількість учнівських об'єднань: шкільних лісництв, учнівських бригад, обсяг виконаної ними роботи в рамках операцій; результати роботи секцій охорони корисних комах.

У рамках операції “Мурашка”:

- проведення інвентаризації і паспортизації комплексів мурашників, створення схем їх розміщення на територіях підприємств лісового господарства, підготовка документації на комплекси гнізд тощо;
- охорона мурашників. Кількість закріплених за учнівськими об'єднаннями і шкільними лісництвами комплексів мурашників, кількість огорожених мурашників, встановлення аншлаків, інші заходи щодо захисту мурашників;
- біотехнічні заходи. Покращання умов існування корисних мурашок у лісі (прочистка, освітлення гнізд), вивіз мурашників з лісосік. Контроль за станом мурашників у зонах масового відпочинку та районах промислового забруднення.

У рамках операції “Реміза”:

- організація реміз. Кількість реміз, в яких проводиться основний комплекс заходів;
- біотехнічні заходи. Підтримання реміз у функціональному стані і створення в них умов для розвитку різних корисних тварин;
- охорона реміз. Закріплення реміз за учнівськими об'єднаннями і шкільними лісництвами, огороження, встановлення аншлаків. Контроль за станом реміз;
- проведення охоронних заходів з іншими комахами-ентомофагами (золотогузки, туруни та ін.)

У рамках операції “Джміль”:

- проведення інвентаризації і паспортизації колоній і місць перебування диких запилювачів (поодинокі бджоли, джмелі);
- розробка системи охорони корисних болонокрильців. Контроль за використанням пестицидів і добрив. Контроль за станом місць перебування корисних болонокрильців;

- біотехнічні заходи. Встановлення штучних гніздівель для джмелів, поодиноких бджіл, ос;
- організація системи резерватів для корисних болонокрильців;
- використання медоносних бджіл для запилення сільськогосподарських рослин, саду.

У рамках операції “Махаон”:

- проведення інвентаризації та паспортизації місць перебування та конкретних знахідок рідкісних і зникаючих видів комах;
- розробка конкретних заходів з охорони рідкісних і зникаючих видів;
- контроль за дотриманням правил відшукування рідкісних видів.

Застосування заходів адміністративного та іншого покарання за нанесення шкоди рідкісним видам або місцям їх перебування;

- організація заказників для охорони рідкісних видів;
- об’єднання ентомологів-любителів у клуби місцевих рад УТОП.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ І ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Штаби з організації еколого-натуралістичного походу “Біошит” за наслідками роботи учнівських колективів щорічно надсилають матеріали, що відображають кращий досвід роботи, до 1 жовтня поточного року на адресу: 40007, м.Суми, вул. Серпнева 14-а, обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, еколого-натуралістичний відділ.

Підсумки роботи оцінюються за такими показниками:

- агітаційно-пропагандистська робота серед населення;
- організаційно-масова робота;
- робота в рамках операції “Мурашка”;
- робота в рамках “Реміза”;
- робота в рамках “Джміль”.

Участь у поході учнівських лісництв, гуртків юннатів та інших учнівських об’єднань оцінюється окремо по кожній операції.

До звіту необхідно включити відомості про кращі учнівські об’єднання і про найбільш активних учасників операції та про підсумки роботи учнівських лісництв і натуралістичних гуртків.

До звіту додається зведена інформація про паспортизовані протягом року комплекси мурашників.

За підсумками року кращі учнівські об’єднання та окремі учасники нагороджуються грамотами обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

ФІНАНСУВАННЯ ПОХОДУ

Витрати на організацію та проведення еколого-натуралістичного походу “Біошит” здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

УМОВИ **проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «Птах року»**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

«Птах року» - щорічний природоохоронно-просвітницький конкурс.

Щорічно птахом року обирається один з видів, на охорону якого слід звернути увагу в першу чергу.

Птахом 2022 року Українське товариство охорони птахів оголосило Ластівку міську (*Delichon urbica*).

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КОНКУРСУ

Головною метою конкурсу є актуалізація уваги учнівської молоді до сучасних проблем приваблювання й охорони птахів та їх природних біотопів, поширення і збільшення чисельності, видового різноманіття птахів.

Завдання конкурсу:

- вивчення біологічних особливостей птахів обраного виду, інших видів птахів регіонів України;
- поширення знань про сезонні явища у природі, в житті птахів;
- розвиток гуманного ставлення до птахів, мотивація інтересу до їх охорони;
- формування відповідальності за стан оточуючого природного середовища;
- залучення учнівської молоді до практичної діяльності, оволодіння методиками визначення, спостереження та обліку птахів;
- сприяння вихованню активної життєвої позиції учасників конкурсу.

УЧАСНИКИ КОНКУРСУ

До участі в конкурсі запрошуються учні (вихованці) 1-11 класів закладів загальної середньої, позашкільної освіти. Участь у конкурсі може бути як індивідуальною, так і колективною.

ПОРЯДОК ТА ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ

Конкурс проводиться заочно у два етапи:

I етап (обласний) – до 15 жовтня поточного року;

II етап (фінальний/ всеукраїнський) – до 15 листопада поточного року.

Матеріали про участь у конкурсі «Птах року» надсилаються до 15 вересня 2022 року на поштову адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007; електронну адресу: unnat_osro@ukr.net.

НОМІНАЦІЇ КОНКУРСУ І ВИМОГИ ДО РОБІТ

I. Змістовна різнопланова робота.

Номінація передбачає випуски стінгазет, виготовлення інформаційних та агітаційних листівок, лепбуків, банерів, агітаційних плакатів.

II. Змістовна природоохоронна, дослідницько-пропагандистська і практична екологічна робота у вирішенні проблеми охорони птахів.

Номінація передбачає написання рефератів, звітів за результатами власних спостережень за птахами; створення мультимедійних презентацій; використання фотографій, відзнятих особисто.

III. Кращий літературний твір.

Авторські оповідання, казки, вірші про птахів.

IV. Кращий малюнок і креативність сприйняття орнітофауни.

Вибір формату малюнка, техніки виконання довільний.

V. Кращий доробок, креативність та самобутнє сприйняття орнітофауни.

Номінація передбачає створення поробок з природних матеріалів, ниток, тканин (зображення птаха у вигляді вишивки бісером, стрічками та нитками), глини, паперу, скла.

Письмові роботи (реферати, спостереження, розповіді, казки, вірші тощо) можна надсилати в паперовому або електронному вигляді. Але варто пам'ятати, що представлення робіт в електронному вигляді допомагає заощадити папір і зберегти природу!

З метою зменшення негативного впливу людини на довкілля варто потурбуватися, щоб в оформленні роботи було якомога менше різноманітного пластику – папок, прозорих плівок тощо, натомість слід використовувати паперові папки й альбоми. Цей фактор буде враховуватися при оцінюванні матеріалів.

У рефератах та описах виду *обов'язково* вказати список використаної літератури, посилання у тексті. Також зазначати авторів усіх фотознімків або джерело, звідки їх узято. Повністю зазначати прізвище та ім'я, вік учасника, повну назву закладу загальної середньої або позашкільної освіти, поштову адресу, а також прізвище, ім'я, по-батькові керівника гуртка або вчителя.

Малюнки й поробки слід надсилати у натуральному вигляді.

Програма спостережень

Основні місця спостережень: відкриті місцевості, зокрема вулиці в населених пунктах, лісопаркові зони, подвір'я поміж кількоповерховими будинками, міські площі, береги великих водойм і водні плеса невеликих озер, ставків у населених пунктах, а також пустища на околицях міст і містечок.

Чисельність і розподіл. Проведення обліку слід робити таким чином:

- під час обліків рекомендовано проводити точкові обліки в місцях, де перебувають птахи, яких досліджують;

- точкою умовно називається ділянка радіусом близько 50 м, у межах якої потрібно проводити облік птахів;

- для вибору облікових точок потрібно обрати сектор, у якому знаходяться один чи кілька типів із перелічених вище місць спостережень. Обстежити сектор шляхом проходження по маршруту, на якому знаходяться вищезначені характерні місця перебування птахів. У щоденнику спостережень зареєструвати виявлені ділянки, на яких були помічені птахи, пронумерувавши їх – кожній ділянці присвоїти умовний номер;

- зробити опис кожної зареєстрованої ділянки: назва району; у межах забудівель: назва вулиці й номери будинків, щільність розташування будинків і їх опис (одно-, багатоповерхові; яка архітектура), деревні насадження, водойми в зоні забудови; за межами забудови: умовна назва місцевості, опис середовища (парк, пустище тощо);

- на кожній вибраній ділянці обрати стаціонарне (постійне) місце для проведення обліку – це має бути точка, з якої добре проглядається ділянка в радіусі близько 50 м;

- на кожній вибраній стаціонарній точці для проведення спостережень визначити маркер (добре помітне місце);

- щотижня, один-два рази на тиждень в різну пору доби (найкраще вранці, але можна і протягом дня) відвідувати зареєстровані ділянки, ставати на стаціонарній обліковій точці і протягом приблизно 15 хвилин оглядати територію. В процесі огляду реєструвати помічених птахів, що досліджуються;

- дані обліку записувати за такою схемою: дата і час спостережень; погодні умови; скільки птахів помічено (якщо птахів не було помічено на ділянці, то про це теж вказувати); яка висота польоту (літають низько над землею, не дуже низько, високо, але краще вказувати висоту польоту в метрах від поверхні землі за приблизною оцінкою), стрімкість польоту (стрімко літають, посередня швидкість); елементи поведінки (просто літають у повітрі, запурхують у щілини чи інші пустоти будівель, де зазвичай будують гнізда).

Для зручності подальшого аналізу зібраного матеріалу, записи кожного обліку рекомендується заносити в таблицю:

Таблиця для запису даних обліку
Ділянка № ____ Область, район, населений пункт

Дата обліку	
Години обліку	Початок обліку ____ год. Кінець обліку ____ год.
Погода	
Кількість облікованих особин	
Висота польоту, м	
Елементи поведінки	

Фенологічні спостереження за птахами. Для збору фенологічних даних необхідно прокласти маршрут через ділянки, на яких у минулих роках спостерігалися птахи, яких досліджують, або місця, характерні для цього птаха. У щоденнику зробити короткий опис маршруту з деталізацією ділянок, привабливих для даного виду птахів. У період з початку квітня до серпня включно на закладеному маршруті проводити фенологічні спостереження. З початку квітня до середини травня, коли іде процес прильоту і початок гніздування, проходити маршрут 1 раз у 2 дні.

Зафіксувати дату першого спостереження цього року в своєму щоденнику спостережень. Цю дату також важливо зареєструвати на веб-сторінці, присвяченій збору даних про повернення мігруючих птахів на весні: <http://www.springalive.net/uk-ua/migrations/addnew>. Дату масової появи дослідних птахів. Дату зустрічі птахів із гніздовим матеріалом в дзьобі. Із початком гніздування проходити маршрут 1 раз у 3 дні. Відмітити зустріч птахів із кормом у дзьобі. Дати вильоту молодняку з гнізд (у цей період в місцях спостережень помітне різке зростання чисельності птахів, зростання галасу). Після реєстрації вильоту молодих птахів із гнізд, достатньо проходити маршрут 1 раз на 5 днів. Відмітити дату зникнення птахів із вашої місцевості в цьому році. (якщо досліджуємо перелітних птахів). Іншим методом збору фенологічних даних може бути вибір однієї чи декількох ділянок, характерних для даного виду птахів, і регулярне відвідання їх. Коли птахи прилетять, тоді можна вибрати для спостережень одну ділянку, на якій постійно тримаються птахи, і на цій ділянці проводити спостереження за схемою, описаною вище.

Фенологічні дані рекомендовано заносити у таблицю.

Таблиця для запису фенологічних даних
Ділянка № ____ Область, район, населений пункт

Фенологічні дані	Дата	Опис фенологічних явищ у природі (які рослини розквітли, наявність комах у повітрі тощо)
Перша зустріч		
Масова поява		
Зустріч птахів із будівельним матеріалом		
Зустріч птахів із кормом		
Виліт молодняку		
Остання зустріч		

Спостереження за птахами в період гніздування. У травні обрати одну з ділянок, де перебувають птахи. У щоденнику спостережень описати обрану територію. Для спостережень вибрати 1-2 гнізда. Спостереження проводити з точки, з якої добре видно місця зальотів птахів. Також це мають бути місця, з яких турбування птахів від присутності спостерігачів буде мінімальним. Спостереження проводити починаючи з другої половини травня, коли птахи вже займуть гніздівлі, і завершити після вильоту пташенят із гнізда. Спостереження проводити 2-3 рази на тиждень. Оптимальним є спостереження за птахами по 1 годині 3 рази за день: вранці (орієнтовно з 6 8.00 до 9.00), удень (з 14.00 до 15.00), увечері (з 18.00 до 19.00). Однак частота та інтенсивність спостережень може бути меншою. Під час спостережень записувати в щоденник такі відомості:

скільки разів птах прилітає до гнізда (партнер підгодовує птаха, який насиджує кладку); зареєструвати дату, коли птахи почали носити їжу до гнізда (годувати пташенят); скільки разів на годину приносять їжу до гнізда вранці, вдень і увечері; зареєструвати дату вильоту пташенят.

Також важливими є збір даних про успіх гніздування птахів. Для цього, поряд із вище означеними даними, рекомендовано також реєструвати такі відомості: випадки випадання пташенят із гнізд (коли випало пташеня, за яких обставин, в якому стані знаходиться, як себе поводить, як поведуть себе дорослі птахи в цій ситуації), поява хижаків (коти, ворони, сороки тощо) біля пташеняти.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

За поданням оргкомітету кращі учасники нагороджуються грамотами комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

УМОВИ

проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-огляду внутрішнього озеленення приміщень навчальних закладів *«Галерея кімнатних рослин»*

Обласний етап Всеукраїнського заочного конкурсу-огляду «Галерея кімнатних рослин» (далі-конкурс) проводиться з метою залучення дітей та підлітків до роботи з озеленення та благоустрою території, формування екологічної культури особистості, активізації пізнавальної, творчої та просвітницької діяльності учнів, покращання внутрішнього озеленення закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

Завданнями конкурсу є:

- створення колекцій кімнатних рослин, збагачення їх видового складу;
- приведення куточків живої природи до вимог Положення про куточок живої природи закладів загальної середньої, позашкільної освіти;
- підготовка та реалізація проєктів озеленення приміщень, ландшафтного дизайну територій закладів освіти;
- виявлення, підтримка та пропагування кращого досвіду роботи з внутрішнього озеленення закладів освіти.

УЧАСНИКИ КОНКУРСУ

Для участі в конкурсі запрошуються учнівські і педагогічні колективи закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

ТЕРМІНИ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ

Конкурс проводиться щорічно. Матеріали конкурсу надсилаються обласному оргкомітету до 1 листопада поточного року на адресу: 40007 м. Суми, вул. Серпнева, 14-а, обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

ВИМОГИ ДО МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ УЧАСТІ В КОНКУРСІ

Для участі в конкурсі надсилаються такі матеріали:

- звіти про проведену роботу;
- відео- та фотоматеріали, стенди, планшети, макети;
- проекти з озеленення, фітодизайну та ландшафтному дизайну;
- інші матеріали, зміст яких відповідає меті та завданням конкурсу;
- інформація про колектив і його керівника.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- змістовність та естетичний рівень оформлення матеріалів;
- розкриття змісту роботи та її результати;
- новизна і творчі знахідки;
- наявність фото- і відеоматеріалів;
- участь учнів і вихованців в озелененні.

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Переможці заочного конкурсу-огляду внутрішнього озеленення закладів загальної середньої, позашкільної освіти нагороджуються грамотами Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

УМОВИ

**проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу
школярів та учнівської молоді «Вчимося заповідувати»**

Збереження біологічного і ландшафтного різноманіття в Україні та світі є одним із пріоритетних напрямів природоохоронної діяльності. В Україні існує низка територій та об'єктів природоохоронного фонду. Особливе місце належить ботанічним пам'яткам природи місцевого або загальнодержавного значення, що охороняють стародавні дерева. Це дерева, які досягли віку понад 400-500 років і можуть вважатися довгожителами, ветеранами, стародавніми або прадавніми. Стародавні дерева є пам'ятками історії, культури, живими свідками минулих століть, мають велику естетичну і символічну цінність, що викликають у людей почуття натхнення та захоплення, є джерелом душевного збагачення і патріотичного виховання дітей, молоді та дорослих.

З метою пошуку та заповідання стародавніх дерев, створення їхнього реєстру, виконання завдання з подальшого розвитку національної екологічної мережі та з метою втілення Конвенції збереження біологічного різноманіття в Україні, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України за сприяння та підтримки Департаменту заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів України, Українського товариства охорони природи, Асоціації природоохоронних територій України, Національного природного парку «Голосіївський» проводить щорічний Всеукраїнський конкурс «Вчимося заповідувати» (з 2019 року – V етап).

МЕТА ТА ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ КОНКУРСУ

Основна мета конкурсу: залучення молоді до роботи зі збереження фіторізноманіття в рамках Всеєвропейської Стратегії збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, Закону України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 № 591-XIV (редакція від 18.11.2012); активізація природоохоронної роботи через різні форми еколого-краєзнавчої діяльності; проведення учнями пошукової роботи з знаходження стародавніх дерев, оцінки їхнього стану та охорони від антропогенного навантаження; виховання екологічної, природоохоронної свідомості; формування екологічного світогляду, екологічної компетентності та засад раціонального природокористування.

Завдання V етапу конкурсу:

- виявлення та опис стародавніх дерев на території своєї місцевості;
- дослідження та оцінка стану дерев, лікування та догляд за ними;
- підготовка документації до заповідання стародавніх дерев;
- встановлення основних факторів антропогенного впливу на досліджені дерева;
- просвітницька робота молоді щодо значення та збереження стародавніх дерев.

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ДЕРЕВ ДЛЯ ЗАПОВІДАННЯ

1. Заповіданню підлягають дерева віком більше 100 років (вік визначається за обхватом стовбура): дуби, тополі, платани і верби, котрі мають обхват стовбура більше 4,00 м на відстані 1,30 м від землі; тиси, оливи, ялиці, фісташки, сунічник, що мають обхват стовбура більше 2,00 м; а також всі інші дерева, що мають обхват стовбура більше 3,00 м.

2. Дерева-пам'ятки історії, культури, живі свідки минулих століть.
3. Дерева, котрі мають велику естетичну і символічну цінність.
4. Дерева, які є улюбленим місцем відвідування туристів.
5. Дерева, котрі посадили видатні люди.
6. Дерева, які є улюбленим місцем відпочинку та натхнення знаменитих людей.
7. Дерева, які мають свою внутрішню цінність і важливі самі по собі.
8. Дерева, які мають значення у патріотичному вихованні і пов'язані з видатними подіями.
9. Композиції декількох вікових дерев різних порід.
10. Дерева, котрі мають помешкання різних тварин та птахів.

Для заповідання дерева потрібно підготувати наукове обґрунтування, клопотання, фотографію дерева і передати ці документи в Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації. Коли дерево отримає охоронний статус, потрібно добитися, щоб воно було огорожено і біля нього було поставлено охоронний знак.

УЧАСНИКИ КОНКУРСУ

До участі в конкурсі залучаються заклади загальної середньої та позашкільної освіти, творчі учнівські об'єднання, дитячі громадські екологічні організації.

КЕРІВНИЦТВО КОНКУРСУ

Керівництво обласним етапом конкурсу, підбиття підсумків, визначення переможців здійснює оргкомітет і конкурсна комісія з представників комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації, Гетьманського національного природного парку.

Керівництво всеукраїнським етапом конкурсу «Вчимося заповідувати – V етап», підбиття підсумків та визначення переможців здійснює оргкомітет та конкурсна комісія з представників Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України, Департаменту заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів України, Українського товариства охорони природи, Національного природного парку «Голосіївський», Асоціації природоохоронних територій України.

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ПЕРЕМОЖЦІВ

Представлені на конкурс матеріали мають вміщувати:

- відомості про колектив-учасник конкурсу, сферу його діяльності;
- інформацію про проведені експедиції, походи щодо пошуку стародавніх дерев;
- опис стародавнього дерева та території, де воно знайдено з деталізацією на мапі;
- документацію про роботу з заповідання виявленого об'єкту (за наявності показників);
- фото- або відеоматеріали, які підтверджують факти порушень природоохоронного законодавства (за наявності таких);
- звіти про масово-агітаційну та просвітницьку роботу з громадськістю, місцевою владою, засобами масової інформації щодо значення стародавніх дерев (проведення тематичних занять, лекцій, бесід, видання буклетів, листівок, плакатів, здійснення виступів у пресі, радіо, по телебаченню тощо).

ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Учасники конкурсу за наслідками роботи відповідно до змісту завдання оформляють звіти з картами обстежених територій, альбоми, фото- або кінорепортажі або оформляють документацію в іншому вигляді, яка розкриває зміст роботи.

Матеріали про участь у конкурсі надсилаються до 1 листопада поточного року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

За поданням оргкомітету кращі учасники обласного етапу конкурсу нагороджуються грамотами комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

Переможці всеукраїнського етапу конкурсу будуть нагороджені грамотами та подяками Національного еколого-натуралістичного центру; подяками і екологічними бібліотечками Департаменту заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів України; подяками, екологічними бібліотечками, сертифікатами та груповою безкоштовною екскурсією екологічними стежками Національного природного парку «Голосіївський»; Почесними грамотами Українського товариства охорони природи; подяками та екологічними бібліотечками Асоціації природоохоронних територій України.

ФІНАНСУВАННЯ

Фінансування походів, експедицій та інших заходів у рамках конкурсу здійснюється за рахунок місцевих бюджетних і залучених коштів, незаборонених чинним законодавством України.

УМОВИ

проведення трудової акції «Плекаємо сад»

МЕТА І ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Головною метою акції є виховання сучасного господаря, здатного працювати в умовах ринкової економіки, формування творчої працелюбної особистості, економічної і трудової культури учнів, привернення уваги органів влади, громадськості до проблем сільської школи.

Завдання акції:

- оволодіння сучасними технологіями вирощування плодово-ягідних культур, методами одержання врожаїв, вирощування високоякісного посадкового матеріалу;
- ознайомлення з основами ринкової економіки, сучасними формами господарської діяльності;
- залучення до дослідницької роботи з садівництва;
- об'єднання зусиль агропромислових підприємств різних форм власності, наукових і освітніх закладів з метою створення умов для допрофесійної та довузівської підготовки учнів у галузі садівництва;
- закладання плодових садів, шкілок, розсадників у школах, позашкільних закладах, фермерських господарствах, на присадибних і дачних ділянках.

Розділи акції:

- “Зернятко-кісточка” - передбачає збір та висів насіння плодових культур, влаштування плодово-ягідних шкілок;
- “Закладаємо сад” - основний розділ акції, в якому проводяться агротехнічні заходи по підготовці ґрунту до посадки та висадки підщеп;
- “Щепимо кращий сорт” - включає в себе різноманітні способи вегетативного розмноження плодових культур сучасними районованими та перспективними сортами;
- “Рідкісна ягода” - цей розділ передбачає вирощування нових для цієї місцевості плодово-ягідних культур;

- “Виноградне гроно” - проводиться закладання виноградників, вирощування виноградних шкілок;
- “Збираємо врожай” - підсумковий розділ, який включає в себе збір, облік, зберігання врожаю садовини.

У залежності від місцевих умов учасники акції можуть пропонувати інші розділи.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в акції запрошуються здобувачі освіти закладів загальної середньої, позашкільної освіти, родинні колективи.

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

За підсумками журі кращі учасники відзначаються грамотами, Національного еколого-натуралістичного центру. Учасники трудової акції презентують результати роботи у будь-якому інформаційному вигляді, що найкраще розкриває зміст виконаних завдань, та надсилають їх до 1 листопада поточного року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого – натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14 - а, м. Суми, 40007.

УМОВИ

проведення трудової акції «Дослідницький марафон»

МЕТА І ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Головною метою акції є:

- сприяння розвитку дослідницької і експериментальної роботи в школах і позашкільних закладах України;
- виявлення та розповсюдження кращого досвіду, традицій, нових напрямків в організації роботи на НДЗД та в шкільних теплицях;
- активне впровадження дослідництва в навчальний процес у школах та позашкільних закладах України;
- підтримка творчої праці педпрацівників, підвищення їх майстерності та популяризації творчих здобутків у галузі дослідництва;
- розвиток мережі гуртків сільськогосподарського напрямку у школах та позашкільних закладах України;
- ознайомлення учнів з сучасними технологіями вирощування сільськогосподарських культур.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в акції залучаються здобувачі освіти закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АКЦІЇ

Трудова акція «Дослідницький марафон» проводиться у II етапи:

I етап - підбиття підсумків обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю за матеріалами, отриманими із закладів загальної середньої, позашкільної освіти об'єднаних територіальних громад (визначаються 5 переможців);

II етап - матеріали від обласних оргкомітетів (кращі конкурсні роботи) надсилаються до НЕНЦ.

КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Учасники акції за наслідками роботи на НДЗД та в навчальних теплицях оформлюють звіти, щоденники дослідницької роботи, які супроводжуються схемами і методиками проведення дослідів, фотографіями або електронними носіями інформації, які більш ширше розкривають роботу на НДЗД та в навчальних теплицях і надсилають їх до 1 листопада 2022 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

При оцінюванні робіт особлива увага буде звертатися на:

- відповідність організації роботи учнів на навчально-дослідній земельній ділянці Положенню про учнівські НДЗД (наказ МОН України від 30.01.2015 р № 68);
- наукова і методична досконалість представлених матеріалів дослідницького спрямування;
- наявність колекційного фонду;
- можливість впровадження результатів дослідів у практику сільськогосподарського виробництва;
- високий рівень культури праці;
- обізнаність і володіння сучасними технологіями вирощування сільськогосподарських культур.

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

За рішенням журі II етапу акції оргкомітет приймає рішення про нагородження переможців за I, II, III місця та відзначення їх грамотами Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

ФІНАНСУВАННЯ

Фінансові витрати на проведення акції здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

УМОВИ

проведення трудової акції «Юннатівський зеленбуд»

МЕТА І ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Головною метою акції є виховання господаря, формування творчої працелюбної особистості, економічної і екологічної культури учнів, привернення уваги органів влади, громадськості до проблем екології навколишнього середовища.

Завдання акції:

- залучення учнів до оздоровлення довкілля, збереження існуючих зелених насаджень, благоустрій парків, скверів, бульварів;

- створення нових парків, лісів, лісопарків, лісових смуг, скверів та інших об'єктів зеленого будівництва з урахуванням вимог ландшафтної архітектури та садово-паркового мистецтва;
- оволодіння сучасними технологіями вирощування лісових культур, господарського матеріалу;
- ознайомлення з сучасними формами господарської діяльності.

РОЗДІЛИ АКЦІЇ

Трудова акція “Юннатівський зеленбуд” включає в себе два розділи:

I. “Зелене коло рідного краю” - передбачає створення нових лісів, лісових смуг, лісопарків навколо населених пунктів.

II. “Містам і селам зелені мережива” - створення та утримання зелених насаджень, озеленення вулиць та присадибних ділянок, вирощування посадкового матеріалу декоративних дерев, кущів, квітів.

У залежності від місцевих умов учасники акції можуть пропонувати свої розділи.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в акції запрошуються здобувачі освіти закладів загальної середньої, позашкільної освіти, громадські молодіжні об'єднання екологічного спрямування, клуби, родинні колективи.

КЕРІВНИЦТВО АКЦІЄЮ

Керівництво акцією на місцях здійснюють оргкомітети, створені у об'єднаних територіальних громадах за участю закладів позашкільної освіти, лісгосподарських підприємств, наукових установ, громадськості.

На обласні оргкомітети покладається відповідальність за підбиття підсумків.

Оргкомітети у об'єднаних територіальних громадах надсилають підсумки акції до 1 листопада 2022 року на адресу: Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Учасники конкурсу за наслідками роботи оформлюють матеріали згідно з розділами трудової акції у вигляді звітів; презентацій; фотозвітів про проведену роботу; відеозвітів (за можливістю) із записом роботи зі створення нових парків, лісопарків, скверів тощо; альбомів про досвід та утримання зелених насаджень; вирощування плодово-декоративних дерев, кущів, квітів та надсилають їх до 1 листопада 2022 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

Критеріями визначення переможців Акції є: відповідність умовам організації і проведення профільної роботи; науково-методична досконалість представлених матеріалів; високий рівень культури праці; володіння сучасними формами господарської діяльності; обізнаність і володіння сучасними технологіями вирощування лісових культур, господарського матеріалу.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

За рішенням журі оргкомітет визначає переможців та призерів Акції. Переможці Акції нагороджуються грамотами за зайняте I місце. Призери Акції нагороджуються грамотами за зайняті II, III місця. Учасники Акції отримують грамоти учасника.

За членами журі, спонсорами закріплюється право надавати спеціальні призи та подарунки переможців.

ФІНАНСУВАННЯ

Фінансові витрати на проведення акції здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

УМОВИ

проведення трудової акції «Парад квітів біля школи»

МЕТА І ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Головною метою акції є формування екологічної культури особистості та відповідальності за збереження природного середовища перед майбутніми поколіннями, активізація пізнавальної, творчої, просвітницької та трудової діяльності учнівської молоді, покращання зовнішнього озеленення закладів освіти.

Завдання акції:

- активізація роботи закладів освіти з благоустрою та покращання стану їх зовнішнього озеленення;
- спрямування зусиль закладів освіти на спільні практичні дії з оздоровлення навколишнього середовища та благоустрою прилеглої території;
- розвиток в учнів почуття дбайливого господаря закладу, в якому вони навчаються;
- залучення учнівської молоді до озеленення та впорядкування території закладів освіти та закладів соціальної сфери;
- залучення дітей та підлітків до розроблення проєктів озеленення закладів освіти та практичне впровадження цих проєктів.

Акція проводиться у чотири етапи:

I етап: передбачає планування території закладу освіти; проведення інвентаризації існуючих зелених насаджень з урахуванням складу, віку, розмірів, стану і характеру їх розміщення.

II етап: ознайомлення з сучасними технологіями в галузі ландшафтного дизайну та зеленої архітектури, вивчення нових видів і сортів декоративних рослин та створення проєкту озеленення закладу освіти.

III етап: збагачення видового складу квітково-декоративних рослин на території закладу і підготовка території до закладки проєкту.

IV етап (основний): передбачає практичне втілення створеного проєкту озеленення закладу освіти.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в акції запрошуються заклади загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти.

КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Учасники конкурсу оформляють результати роботи у вигляді звітів, альбомів, фото-, кінорепортажів або в будь-якому іншому вигляді, що найкраще розкриває зміст виконаної роботи, та надсилають їх до 1 листопада 2021 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

УМОВИ

проведення трудової акції «Кролик»

МЕТА І ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Акція проводиться з метою підвищення ефективності діяльності закладів освіти у галузі тваринництва, залучення учнівської молоді до активної роботи в цій сфері, проведення профорієнтаційної роботи серед підростаючого покоління.

Завдання акції:

- надання учням теоретичних знань з питань біології кролів, технології їх годівлі, системи утримання, методів розведення;
- ознайомлення з основами економіки та менеджменту в галузі кролівництва;
- підготовка підростаючого покоління до роботи в умовах нових форм ринкових відносин, до самостійного ведення господарства;
- формування в учнів свідомого, відповідального ставлення до роботи;
- формування навичок, умінь, надбання досвіду ведення господарства.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

В акції беруть участь учнівські об'єднання закладів загальної середньої, позашкільної освіти, які мають на своїй базі навчальну кролеферму, родинні колективи.

ПОРЯДОК І ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ

Акція проходить у два етапи:

I етап: учасники розробляють свій власний бізнес-проект кролеферми (ескізи кліток, вольєрів, опис технології утримання, вирощування, перелік породного та кількісного складу тварин, розрахунок очікуваного економічного ефекту).

II етап: реалізація проекту.

Бажаючим взяти участь у всеукраїнському етапі підбиття підсумків акції необхідно надіслати заявку та звіт про роботу учнівського (родинного) об'єднання до 1 березня 2023 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з

талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Відповідно до рішення журі кращі учнівські об'єднання відзначаються грамотами Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Умови проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «День юного натураліста в Україні»

Всеукраїнська акція «День юного натураліста» (далі - акція) - це щорічний захід, який проводиться з метою активізації роботи з учнівською молоддю щодо формування у неї екологічної культури, залучення її до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів.

Основними завдання акції є:

- популяризація кращого досвіду природоохоронної роботи з учнівською молоддю;
- підвищення ефективності навчально-дослідної роботи вихованців, учнів на навчально-дослідних земельних ділянках;
- задоволення потреб у професійному самовизначенні та творчій самореалізації, підготовка учнівської молоді до професійної діяльності;
- виявлення та підтримка учнівських ініціатив, направлених на розвиток шкільної демократії і самоврядування.

Загальне керівництво акцією здійснює Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Безпосереднє керівництво в регіонах здійснюють обласні заклади позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в заході запрошуються учнівські та педагогічні колективи закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

ПОРЯДОК І ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ АКЦІЇ

Акція проводиться щорічно в останній день третього тижня вересня. Акція може проводитись під гаслом: «У Юннаті кордонів немає», «Юннат - це на все життя» тощо.

Акція може починатися у вибраний колективом час за довільною програмою.

До програми проведення акції можуть бути включені наступні заходи:

- трудові акції з впорядкуванням певних територій;
- просвітницькі природоохоронні заходи;
- науково-практичні конференції;
- благодійні виставки - продажі продукції, вирощеної на навчально-дослідних земельних ділянках;
- посвята молодших школярів в юннати;

- спільні заходи з батьківською громадськістю, а також із заінтересованими установами та організаціями.

Також у закладі можуть організовуватися зустрічі з ветеранами юннатівського руху, круглі столи за участю науковців, представників громадських організацій, органів влади, засобів масової інформації.

ПІДСУМКОВІ МАТЕРІАЛИ АКЦІЇ

За наслідками проведення акції заклад готує сторінку літопису «День юного натураліста України» в друкованому вигляді, по можливості - відеофільм. Друкований матеріал подається на сторінках формату А4, текст набирається гарнітурою Times New Roman, розмір шрифту 14, без переносів, півтора інтервали, поля - 20 мм зверху і знизу, 30 мм зліва, 15 мм справа. Текстова частина супроводжується відповідними фотографіями.

Матеріали про проведення акції надсилаються до 10 жовтня поточного року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

За надісланими матеріалами планується щорічне видання збірки - літопису «День юного натураліста України».

Інформація про проведення акції розміщується на сайтах Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та обласних позашкільних навчальних закладів.

УМОВИ

проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу навчально-дослідних земельних ділянок

Обласний етап Всеукраїнського конкурсу навчально-дослідних земельних ділянок (далі - конкурс) проводиться комунальним закладом Сумської обласної ради – обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

МЕТА КОНКУРСУ

- сприяння розвитку дослідницької і експериментальної роботи в закладах загальної середньої, позашкільної освіти України;
- розвиток мережі гуртків сільськогосподарського напрямку у закладах загальної середньої, позашкільної освіти України;
- виявлення та розповсюдження кращого досвіду, традицій, нових напрямів в організації роботи на НДЗД та в шкільних теплицях;
- упровадження й поширення ефективних, маловитратних, ресурсощадних й екологічно безпечних технологій в освітній процес закладів освіти;

- проведення агрохімічної паспортизації земель навчально-дослідних земельних ділянок, вирощування сільськогосподарської продукції з високими споживчими й естетичними якостями;
- забезпечення ефективного зворотного зв'язку між закладами освіти та аграрною наукою, навчальними агропромисловими й дослідницькими центрами, тощо;
- залучення учнівської молоді до участі у цільових комплексних програмах: «Відродження виноградарства, садів та виноробної промисловості», Національна програма збереження родючості ґрунтів, галузева комплексна програма «Картопля України»;
- підтримка творчої праці педпрацівників, підвищення їх майстерності та популяризації творчих здобутків у галузі дослідництва.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в заході запрошуються учнівські та педагогічні колективи закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

ПОРЯДОК І ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ

Конкурс проводиться поетапно:

1 -й етап - регіональний (заочний) - березень - листопад 2022 року;

2-й етап - Всеукраїнський (заочний) - грудень 2022 року.

Для проведення 1-го етапу конкурсу обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю створюється оргкомітет.

Оргкомітет 1-го етапу конкурсу:

- здійснює координацію підготовки та проведення конкурсу;
- визначає експертні комісії (журі);
- забезпечує висвітлення конкурсу в регіональних засобах масової інформації;
- залучає до участі в організації та проведенні конкурсу місцеві установи та громадські організації.

Експертна комісія (журі) визначає до п'яти претендентів для участі в 2-му етапі конкурсу.

Організацію та проведення 2-го етапу конкурсу здійснює центральний оргкомітет, склад якого затверджується Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді.

ВИМОГИ ДО МАТЕРІАЛІВ

Усі матеріали подаються державною мовою.

Для участі в конкурсі претенденти подають організаторам: паспорт НДЗД закладу освіти, опис організаційно-педагогічного та матеріально-технічного забезпечення функціонування НДЗД закладу освіти.

Матеріали подаються в паперовому варіанті та на електронних носіях. Також подається презентація в форматі Power Point з описом структури та функціонування об'єкту конкурсу.

Петенденти можуть подавати організаторам й інші матеріали: відгуки органів управління освітою, наукових установ, громадських організацій тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАТЕРІАЛІВ

Подані матеріали оцінюються за такими критеріями:

- відповідність організації роботи учнів на навчально-дослідній земельній ділянці Положенню про НДЗД в закладах загальної середньої, позашкільної освіти;
- оригінальність проєкту розвитку НДЗД;
- наукова і методична досконалість представлених матеріалів дослідницького спрямування;
- наявність колекційного фонду;
- можливість впровадження результатів дослідів в практику сільськогосподарського виробництва;
- обізнаність і володіння сучасними екологічно безпечними технологіями вирощування сільськогосподарських культур;
- високий рівень культури праці;
- якість оформлення.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

Переможці обласного етапу конкурсу нагороджуються грамотами Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

За рішенням експертної комісії 2-го етапу конкурсу центральний оргкомітет визначає переможців конкурсу. Переможці нагороджуються дипломами I, II, III ступенів Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Матеріали, подані на конкурс, не рецензуються й не повертаються.

УМОВИ

проведення обласного етапу Всеукраїнської акції «Годівничка»

Організацію та проведення обласного етапу Всеукраїнської природоохоронної акції «Годівничка» здійснює Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

Акція проводиться щорічно протягом вересня - квітня, починаючи з 2009 року.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ АКЦІЇ

Акція проводиться з метою виховання ціннісного ставлення до біорізноманіття, проведення широкої просвітницької роботи та практичних дій з охорони та збереження орнітофауни.

Головними її завданнями є:

- ознайомлення з видовим різноманіттям зимуючих птахів своєї місцевості;
- надання учням знань з біології птахів, аспектів їх підгодовлі;
- оволодіння методиками визначення, спостереження та обліку зимуючих птахів;
- розвиток гуманного ставлення до птахів, мотивація до їх охорони.

УЧАСНИКИ АКЦІЇ

До участі в акції запрошуються учні, вихованці закладів загальної середньої, позашкільної освіти, громадські екологічні об'єднання. Участь в акції може бути індивідуальною чи у складі команди.

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ АКЦІЇ

I етап - вивчення орнітофауни своєї місцевості, складання каталогів птахів, визначення місць, де птахи зустрічаються найчастіше, виготовлення годівниці та заготівля корму.

II етап - розвішування годівничок та здійснення підгодовлі птахів.

III етап - проведення свята «Зустрічі птахів», на якому підводяться підсумки акції.

Протягом всього часу проведення акції учнями ведуться спостереження за птахами, фіксуються результати спостережень. У процесі проведення акції можуть бути проведені масові заходи: серед учнів:

- конкурс на кращу годівничку;
- конкурс на кращий малюнок, фотороботу, поробку;
- конкурс на кращий вірш, оповідання про птахів;
- конкурс на кращу листівку про зимуючих птахів.

серед вчителів, керівників гуртків:

- конкурс на кращий сценарій свята зимуючих птахів;
- конкурс на кращу розробку заняття про птахів.

У рамках акції проводиться Великий зимовий облік птахів.

Матеріали переможців етапу акції в об'єднаних територіальних громадах необхідно надіслати до 15 березня 2023 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

УМОВИ

проведення обласного етапу Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка «Зоологічна галерея»

Проведення конкурсу сприяє розвитку бережливого ставлення до природи, творчої художньої активності учнівської молоді в анімалістичному жанрі.

Мета конкурсу. Виховання ціннісного ставлення до біорізноманіття свого регіону, різних зоогеографічних областей; розвиток образного мислення і емоційної чуйності; розкриття творчих здібностей та художнього смаку підростаючого покоління.

Учасники конкурсу. Учні 7-9 класів закладів загальної середньої, позашкільної освіти. Участь у конкурсі може бути як індивідуальною, так і колективною.

Загальні вимоги до конкурсних робіт. Кількість робіт від автора чи колективу - два малюнка (на першому необхідно намалювати птахів або ссавців, які мешкають на території регіону, на другому - представників різних зоогеографічних областей світу).

Формат малюнка - А 2, матеріали: гуаш, акварель, воскова крейда. Малюнок повинен мати «візитну картку» (10х6 см): на зворотному боці українською мовою розбірливо написати назву малюнка, ім'я, прізвище, вік автора, повна назва навчального закладу, техніка виконання.

Малюнки авторам не повертаються.

Критерії оцінювання конкурсних робіт.

Художня виразність; реальність зовнішнього вигляду і характерних ознак птахів і ссавців регіону, зоогеографічних областей світу; оригінальність композиційного рішення; індивідуальність і креативність творчого почерку.

Терміни проведення. На обласний етап конкурсу роботи надсилаються до 15 березня 2023 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

Підбиття підсумків та нагородження переможців. Автори кращих робіт обласного етапу будуть відзначені грамотами Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

Роботи, які посядуть I місце на заключному етапі конкурсу, будуть експонуватися в Зоологічній галереї Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

**Умови проведення
Всеукраїнської акції «День зустрічі птахів»**

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (далі -НЕНЦ) з 2013 року проводить щорічну заочну Всеукраїнську акцію «День зустрічі птахів».

Керівництво акцією на місцях здійснюють обласні центри еколого-натуралістичної творчості (станції юних натуралістів).

Акція передбачає широке залучення учнівської молоді до приваблювання та охорони перелітних птахів у період їх повернення до місць гніздування.

Мета акції

Актуалізація уваги учнівської молоді до сучасних проблем приваблювання й охорони, поширення і збільшення чисельності, видового різноманіття перелітних птахів.

Завдання акції:

- ознайомлення з видовим різноманіттям перелітних птахів;
- поширення знань про сезонні явища у природі та в житті птахів;

- формування гуманного ставлення до птахів, мотивація інтересу до їх охорони;
- формування відповідальності за стан навколишнього природного середовища;
- залучення до практичної діяльності з приваблювання птахів;
- сприяння вихованню активної життєвої позиції учасників акції.

Учасники акції

До участі в акції запрошуються учні 1-11 класів, педагоги закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

Участь в акції може бути як індивідуальною, так і колективною.

Порядок та терміни проведення акції

Акція проводиться заочно у два етапи:

I етап - регіональний (місцевий) - вивчення видового різноманіття перелітних птахів; сезонних явищ у природі та в житті птахів; виготовлення штучних гніздівель та заготівля кормів; розвішування штучних гніздівель; здійснення підгодівлі птахів (березень, квітень); проведення свята «День зустрічі птахів», на якому підводяться підсумки акції.

Матеріали про участь в акції необхідно надіслати до 10 березня 2023 року на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

II етап - фінальний (всеукраїнський).

Творчі роботи учасників акції не рецензуються та не повертаються.

Інформація про підсумки Всеукраїнської акції «День зустрічі птахів» розміщується на сайті НЕНЦ (www.nenc.gov.ua).

Номінації акції та вимоги до робіт

1. Номінація «Майстер-клас «Шпаківні й дуплянки своїми руками».

Номінація передбачає виготовлення (кількість необмежена) штучних гніздівель школярами й учнівською молоддю самостійно та з допомогою дорослих (обов'язково вказати).

Критерії оцінювання: добротність, оригінальність виконання, супроводжуючий опис поетапного виготовлення.

2. Номінація «Агітаційна робота».

Номінація передбачає випуск стінгазет, виготовлення листівок, банерів, плакатів, фоторепортажів.

Критерії оцінювання: оригінальність, зміст, завершеність і можливість використання в якості наочної агітації.

3. Номінація «Найщедріша годівничка».

Номінація передбачає виготовлення годівничок, їх розміщення на пришкольних ділянках, у парках, скверах, у лісі, біля житлових будинків та в інших місцях. Організація регулярної підгодівлі птахів і спостереження за видами та їх кількістю. Підготовка творчого звіту в довільній формі про організацію підгодівлі (скільки кормів заготовлено, яка кількість і яких годівничок розвішена, які птахи відвідують і наскільки регулярно

здійснювалася підгодівля). Бажано зробити фотографії діючих годівничок під час відвідування їх птахами.

Критерії оцінювання: добротність, оригінальність виконання, супроводжуючий опис поетапного виготовлення годівничок.

4. Номінація «Найкращий організатор біологічних свят».

У номінації приймаються розробки сценаріїв свят, методичні рекомендації та звіти щодо проведення свята «День зустрічі птахів», конкурсів, вікторин, розробки занять, присвячених птахам.

Критерії оцінювання: якісний зміст матеріалів, відповідність вимогам щодо розроблення методичних матеріалів, грамотність.

Підбиття підсумків та нагородження переможців

Автори кращих робіт будуть відзначені грамотами Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Фінансування акції

Витрати на організацію та проведення акції здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

Положення про проведення обласного експедиційно-польового збору команд юних екологів

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок проведення обласного експедиційно-польового збору команд юних екологів (далі – Збір).

2. Збір проводиться щорічно з метою екологічного виховання дітей та учнівської молоді, залучення їх до вирішення екологічних проблем, збереження різноманіття рослинного та тваринного світу.

3. Завданнями Збору є:

1) формування пізнавальних, морально-естетичних цінностей у дітей та учнівської молоді;

2) пошук нових форм і методів формування в дітей та молоді навичок природоохоронної діяльності;

3) дослідження територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, проведення заходів із їх охорони;

4) залучення учнівської молоді до науково-дослідницької діяльності на території природно-заповідного фонду України.

4. Збір проводиться на добровільних засадах і є відкритим для вихованців творчих учнівських об'єднань екологічного профілю закладів загальної середньої, позашкільної освіти (далі - учасники).

5. Організаційно-методичне забезпечення проведення Збору здійснює комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

6. Інформація про проведення Збору розміщується на офіційному веб-сайті комунального закладу Сумської обласної ради – обласного

центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, а також у засобах масової інформації не пізніше, ніж за 14 днів до початку його проведення.

7. Під час проведення Збору обробка персональних даних учасників здійснюється з урахуванням вимог Закону «Про захист персональних даних».

II. Порядок проведення та програма Збору

1. Збір проводиться на територіях та об'єктах природно-заповідних установ України (за згодою).

2. Строки, місце, умови проведення, тема, кількісний склад команд Збору визначаються наказом Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації та повідомляються листом комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю місцевим органам управління освітою в області не пізніше, ніж за 14 днів до його початку.

3. Програма Збору складається із теоретичної та практичної частин. Виконання програми Збору забезпечує комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

4. Теоретична частина Збору включає проведення лекційних занять, творчих зустрічей з провідними вченими, навчальних тренінгів.

5. Практична частина Збору включає проведення польових занять, практикумів, навчальних екскурсій, наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідних установ України, ботанічних садів, дендропарків (за згодою).

III. Організаційний комітет Збору

1. Для організації та проведення Збору створюється організаційний комітет.

2. Склад організаційного комітету Збору затверджується наказом Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації

3. До складу організаційного комітету Збору входять представники Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, вищих навчальних закладів, природно-заповідних установ України (за згодою).

4. Очолює організаційний комітет голова.

5. Голова організаційного комітету:

1) визначає і розподіляє повноваження членів організаційного комітету;

2) керує роботою з організації та проведення Збору.

6. Члени організаційного комітету:

1) здійснюють організаційну роботу щодо проведення Збору;

2) забезпечують порядок проведення Збору.

7. Секретар організаційного комітету:

1) оформляє документацію щодо проведення Збору;

2) сприяє висвітленню проведення Збору в засобах масової інформації.

IV. Учасники Збору

1. У Зборі беруть участь команди вихованців творчих учнівських об'єднань екологічного профілю загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів, підпорядкованих управлінням (відділам) освіти (освіти і науки, освіти, молоді та спорту) міських, сільських, селищних рад.

2. До складу команди входять 4-6 осіб: 3-5 учасників віком від 12 до 16 років включно та 1 керівник творчого учнівського об'єднання загальноосвітнього або позашкільного навчального закладу.

3. Заміна учасників Збору можлива за рішенням оргкомітету після подання керівником команди оновленої заявки з поясненням причин такої заміни не пізніше, ніж за 2 дні до його початку.

4. До місця проведення Збору команди прибувають організовано в супроводі керівника, який призначається з числа керівників творчих учнівських об'єднань загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів. Керівник команди є відповідальним за оформлення документів щодо участі команди у Зборі.

5. Для участі у Зборі до організаційного комітету подаються такі документи:

1) заявка на участь у Зборі за формою згідно з додатком не пізніше, ніж за 5 днів до його початку;

2) копія наказу відповідного органу управління освітою щодо участі команди у Зборі;

3) медична довідка про відсутність інфекційних хвороб і контакту з інфекційними хворими.

6. Документи оформляються державною мовою.

7. Учасники Збору повинні дотримуватися вимог цього Положення, програми Збору, норм і правил поведінки, охорони праці.

V. Умови фінансування Збору

1. Витрати на організацію та проведення Збору здійснюються за рахунок коштів обласного бюджету, громадських, благодійних організацій, спонсорів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

2. Витрати на відрядження керівників, проїзд, харчування дітей у дорозі здійснюються за рахунок організацій, що відряджають.

Умови проведення обласного фестивалю проектів ландшафтного дизайну «Квіти моєї родини»

Обласний фестиваль проектів ландшафтного дизайну «Квіти моєї родини» (далі – Фестиваль) проводиться з метою посилення виховного потенціалу закладів позашкільної освіти, формування партнерських

відносин між педагогами, батьками, громадськими організаціями щодо родинного виховання засобами еколого-натуралістичної творчості.

Координацію роботи щодо підготовки і проведення Фестивалю здійснює еколого-натуралістичний відділ Центру.

Завдання Фестивалю

актуалізація змісту і форм роботи закладів позашкільної освіти щодо родинного виховання засобами еколого-натуралістичної творчості;

дослідження історії озеленення родинних садиб, сучасних технологій ландшафтного дизайну;

популяризація національної культури, народних традицій раціонального природокористування;

співпраця з родинами вихованців, спрямована на формування життєвих компетентностей особистості;

обмін досвідом роботи щодо організації роботи творчих учнівських об'єднань квітково-декоративного профілю, поширення кращого педагогічного досвіду.

Учасники Фестивалю

У Фестивалі беруть участь учні/ вихованці закладів середньої загальної, позашкільної освіти.

Для участі у Фестивалі організаційні комітети першого етапу обласного соціально-освітнього проєкту «КРОВНА РОДИНА» у сільських, селищних, міських радах подають заявки та матеріали переможців до 1 червня поточного року за посиланням <https://forms.gle/ndj7LD8xHfT3PRoHA>. За результатами заочного оцінювання проєктів ландшафтного дизайну до участі у фінальному етапі буде запрошено до 25 осіб.

Термін проведення Фестивалю

Термін, місце проведення Фестивалю визначаються наказом Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації та повідомляються органам управління освітою сільських, селищних, міських рад не пізніше, ніж за 15 днів до початку проведення Фестивалю.

Програма Фестивалю

Роботу Фестивалю буде організовано у форматі презентації проєктів ландшафтного дизайну.

Формат презентації результатів діяльності – постер, дашборд, відеофільм, мультимедійна презентація Microsoft Office Power Point тощо – учасники Фестивалю обирають самостійно.

Для керівників делегації буде організовано публічне обговорення з теми «Еколого-натуралістична творчість квітково-декоративного спрямування як чинник успішності сталого розвитку громад».

Вимоги до оформлення проєкту ландшафтного дизайну

Проект ландшафтного дизайну (клумба, рабатка, газон, солітер, розарій, бордер, альпійська гірка тощо) виконується на площі не менше ніж 3 м² з переважанням червоно-білої кольорової гами. Вибір асортименту квітково-декоративних рослин довільний.

Реалізація проєкту ландшафтного дизайну може здійснюватися на території закладу освіти, присадибної ділянки, місць загального користування у межах громади тощо.

Вимоги до оформлення презентації

У презентації проєкту ландшафтного дизайну зазначаються тема, завдання проєкту, місце та терміни його реалізації, ескіз, обґрунтування вибору рослин, асортиментна відомість рослин, етапи реалізації, практичне значення проєкту, висновки. Текстова частина проєкту має бути доповнена ілюстраціями, фотоматеріалами, малюнками, схемами, таблицями, картами тощо. Проєкт має подаватися у форматі PDF, розмір файлу до 5 МБ.

Матеріали подаються державною мовою.

Тривалість презентації проєкту – до 5 хвилин.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання презентації:

новизна та актуальність проєкту для громади – до 10 балів;
повнота та логіка викладення теоретичної частини проєкту – до 10 балів;
якість виконання практичної частини проєкту – до 10 балів;
практичне значення проєкту – до 10 балів;
співпраця з державними та громадськими інститутами – до 5 балів;
рівень підготовленості до публічної презентації – до 5 балів.

Максимальна кількість балів, що може отримати учасник Фестивалю, – 50 балів.

Підбиття підсумків

Переможцями Фестивалю є учасники, які набрали 48-50 балів.

Призерами Фестивалю є учасники, які за кількістю набраних балів посіли друге (44-47 балів) та третє (40-43 балів) місце.

Переможці, призери, учасники Фестивалю нагороджуються грамотами комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

За підсумками проведення Фестивалю буде підготовлено збірник матеріалів переможців і призерів.

**Умови проведення
Всеукраїнського заочного конкурсу
робіт юних фотоаматорів «Моя країна – Україна!»**

I. Загальні положення

1. Ці умови визначають порядок проведення Всеукраїнського конкурсу робіт юних фотоаматорів «Моя країна – Україна!» (далі – Конкурс).

2. Конкурс проводиться у листопаді-грудні поточного року.

3. Мета та основні завдання Конкурсу:

- пошук та розкриття нових юних талантів;
- формування в учнівської молоді активної життєвої позиції, готовності брати участь у суспільному і культурному житті країни;
- розвиток пізнавальних процесів у дітей, зокрема: уяви, сприйняття, уваги, мислення;
- подальший розвиток фотоаматорства серед учнівської молоді;
- популяризація та пропаганда кращих робіт юних фотоаматорів.

4. Організаційно-методичне забезпечення проведення Конкурсу здійснює Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (далі – НЕНЦ).

5. Інформація про проведення Конкурсу розміщується на офіційному вебсайті НЕНЦ, а також у засобах масової інформації.

II. Учасники Конкурсу

1. У Конкурсі беруть участь учні та учнівські колективи закладів професійно-технічної, позашкільної та загальної середньої освіти віком від 7 до 18 років.

III. Порядок і строки проведення Конкурсу

1. Конкурс проводиться в два етапи (обласний та всеукраїнський) за наступними номінаціями:

- пейзаж;
- натюрморт;
- жанрове фото;
- пам'ятки архітектури;
- живий світ (фото тварин, рослин);
- експериментальне фото (застосування програми Adobe Photoshop);
- репортажний портрет.

2. На всеукраїнський етап приймаються виключно роботи переможців обласного етапу. Роботи на обласний етап необхідно надіслати до 25 грудня 2022 року на електронну адресу unnat_ospo@ukr.net, тема листа «Моя країна – Україна».

3. Учасники конкурсу надсилають електронні варіанти авторських робіт – чорно-білі та кольорові фотографії, виконані у будь-якій техніці.

4. Вимоги до робіт:

- формат файлів фотографій – JPEG, JPG;
- обсяг файлів – від 1 до 5 Мб.

5. До роботи обов'язково додається анкета, в якій зазначається:

- прізвище, ім'я, по-батькові автора роботи;
- вік;
- номінація;
- назва роботи;
- повна назва закладу освіти;
- адреса закладу освіти;
- контактний телефон, e-mail;

6. На всеукраїнський етап надсилаються по 3 (три) кращих роботи, відібраних у обласному етапі у кожній номінації.

7. Усі відомості вказуються без скорочень.

8. Кожна робота повинна супроводжуватися письмовою згодою батьків (або законних опікунів) для обробки персональних даних дитини, подальшого використання/розміщення фоторобіт у засобах масової інформації; сканкопія згоди надсилається разом із фотографією.

9. Подані матеріали не мають містити зображень, які можуть сприйматись як образливі, провокаційні, принизливі або невічливі щодо будь-кого чи будь-чого.

10. На конкурс приймаються лише авторські фотографії (зроблені власноруч, індивідуально, самостійно).

11. Фотографії, представлені без вищезазначених даних, журі не розглядатиме.

12. Оргкомітет має право використовувати надіслані на Конкурс фотороботи для розміщення на сторінках періодичних видань, оформлення виставок тощо.

IV. Вимоги до конкурсних робіт

1. Один учасник може надіслати на обласний етап конкурсу лише одну фотографію у кожній номінації.

2. Конкурсна робота (фотографія) має демонструвати фотографічні навички учасника Конкурсу та передавати красу і унікальність зображуваного об'єкта.

3. Оцінка ступеня допустимості використання монтажу, редагування тощо здійснюється журі конкурсу.

4. Фотографія має відповідати темі номінації, відображати загальну ідею конкурсу.

5. За бажанням автора фотографія може містити унікальні позначки, підпис, водяний знак (watermark), проте вона не має займати більше 10% зображення та знаходитися у правому нижньому куті зображення.

6. Роботи, які порушують будь-яке з наведених вище правил, будуть дискваліфіковані.

V. Критерії оцінювання робіт

Роботи оцінюються за наступними критеріями:

- яскравість і виразність роботи – 10 балів;
- оригінальність задуму – 20 балів;
- рівень майстерності – 10 балів;

- пізнавальне та виховне значення роботи – 20 балів;
- власна творча неповторність – 10 балів;
- ступінь емоційного впливу – 20 балів;
- відповідність темі номінації, загальній ідеї конкурсу – 10 балів.

Загальна кількість балів: 100 балів.

VI. Нагородження переможця та призерів Конкурсу

1. Переможець та призери Конкурсу визначаються журі за загальною кількістю набраних ними балів.
2. Переможцем Конкурсу є учасник, який набрав найбільшу кількість балів (90-100 балів).
3. Призерами Конкурсу є учасники, які за кількістю набраних балів зайняли друге та третє місця (відповідно 80-89 балів та 70-79 балів).
4. Переможці і призери Конкурсу обласних етапів нагороджуються грамотами обласних закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку; всеукраїнського етапу – грамотами Національного еколого-натуралістичного центру.
5. Кращі роботи учасників Конкурсу будуть висвітлені в науково-педагогічних і науково-художніх виданнях для дітей та юнацтва за підтримки НЕНЦ.

VII. Умови фінансування Конкурсу

Витрати на організацію та проведення Конкурсу здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

Умови проведення

Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток»

1. Загальні положення

- 1.1. Ці умови визначають порядок проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток».
- 1.2. Всеукраїнська дитячо-юнацька еколого-патріотична гра “Паросток” – (далі - гра) - це щорічний захід завданнями та метою проведення якого передбачається:
 - виховання громадянина-патріота України відповідального за свою Вітчизну та природу як національне багатство, основу життя на землі;
 - формування розуміння гармонії людини з природою;
 - розширення знань про природу свого краю;
 - розвиток пізнавального інтересу та логічного мислення;
 - спонукання до самоосвіти;
 - сприяння формуванню матеріалістичного світогляду, готовності до активної природоохоронної діяльності;
 - виховання основ глобального екологічного мислення, екологічної культури;
 - виховання бережливого і шанобливого ставлення до традицій українського народу та тривалих державницьких традицій України.

1.3. Передбачається очний та заочний етапи гри:

- очний етап (другий тиждень жовтня) – безпосереднє проведення гри;
- заочний етап (жовтень-листопад) – підготовка сторінок літопису «Юннати – юні патріоти».

1.4. Загальне керівництво заходом здійснює Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

2. Учасники гри

До участі в заході запрошуються учнівські та педагогічні колективи закладів загальної середньої, позашкільної освіти.

3. Порядок і терміни проведення очного етапу гри

3.1. Очний етап гри проводиться щорічно, починаючи з 2015 року, в другий тиждень жовтня. Захід може проводитись під патріотичними гаслами, зокрема : «Україна — моя Батьківщина» тощо.

3.2. Місцем проведення очного етапу гри може бути:

- територія закладу освіти;
- майданчики на ділянках місцевості з достатньою кількістю місцевих предметів і яскраво виражених форм і деталей рельєфу тощо.

До початку заходу відповідальний педагог (педагоги) вибирає місце проведення гри, окреслює орієнтири, готує завдання з врахуванням місцевих умов та особливостей.

Гра може починатися у вибраний колективом закладу час за довільною програмою.

За закладом залишається право вибору щодо проведення гри спільно для всіх вікових категорій учнів одночасно чи для кожної вікової категорії в окремо визначений час.

Завершується захід в останній день другого тижня жовтня.

3.3. До програми очного етапу проведення гри можуть бути включені такі модулі:

I. Формування життєво-важливих вмінь та навичок.

1. Орієнтування на місцевості.

1.2 За компасом.

1.2. За сонцем та годинником.

1.3. За місцевими предметами у лісі.

1.4. За місцевими предметами в степу.

1.5. За місцевими предметами в населеному пункті.

1.6. За поведінкою тварин та птахів.

2. Метеорологічні спостереження за природою.

II. Патріотичні складові.

1. Хто такі патріоти?

2. Козацькому нема переводу.

3. Берегиня. Культура рідної домівки.

III. Екологія.

1. Природа рідної землі.

Також можуть організовуватися зустрічі з ветеранами юннатівського руху, учасниками АТО, волонтерами; круглі столи за участю науковців,

представників громадських організацій, органів влади, засобів масової інформації.

У межах заходу з метою сприяння розвитку волонтерського руху серед учнівської молоді можливе залучення учнівської молоді до надання посильної допомоги людям похилого віку, самотнім непрацездатним громадянам, учасникам АТО тощо.

4. Підсумкові матеріали заходу

4.1 За наслідками проведення очного етапу гри заклад готує сторінку літопису «Юннати – патріоти» у друкованому вигляді, по можливості - відеофільм. Друкований матеріал подається на сторінках формату А4, текст набирається гарнітурою Times New Roman, розмір шрифту 14, без переносів, півтора інтервали, поля - 20 мм зверху і знизу, 30 мм зліва, 15 мм справа. Об'єм текстової частини - до 15 сторінок друкованого тексту.

Відповідні світлини можуть супроводжувати текстову частину і можуть бути подані в додатках. Сценарій заходу може бути поданий в додатках.

4.2. Учасники гри до 1 листопада 2022 року подають матеріали у друкованому і електронному вигляді на адресу: комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (еколого - натуралістичний відділ), вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007.

5. Підбиття підсумків

5.1. Спеціально сформована Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді експертна комісія (журі) до кінця грудня поточного року підводить підсумки за надісланими матеріалами (сторінками літопису) та визначає переможців.

5.3. Переможці Всеукраїнської дитячої еколого-патріотичної гри «Паросток» нагороджуються грамотами НЕНЦ та безкоштовними путівками до Всеукраїнського профільного оздоровчого табору «Юннат» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України.

5.4. За надісланими матеріалами планується щорічне видання збірки - літопису «Юннати-юні патріоти».

Інформація про проведення заходу розміщується на сайті Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.